

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

4. Per appositam conditionem in materia luxuriæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

que adeò malitiam separare non potest ab obiectis ex
se, malis, ergo pariter nec intellectus. Respondo,
quidquid sit de antecedente, quod Philosophus decern-
endum relinquo (lege Castro Palom. 1. tract. 2. diff. 2.
part. 10 § 1. num. 5.) nego consequentiam. Nam ima-
ginativa, quæ est potentia sensitiva, esto, non appre-
hendat res, nisi perinde ac sunt externæ, & sensibiles:
At intellectus habet vim abstrahendi unam rationem,
ab aliâ, ut ex iisdem Philosophis tanquam certum meri-
to supponimus.

§. II. *Per praeisionem in materia luxuria.*

Licet in materia luxuria possit quis aliquando separare omnem malitiam ab obiecto turpi, potest enim copula fornicaria considerare ipsam copulam, prescindendo ab eo, quod sit cum non sua, ut item potest osculum apprehendere sine macula impurae libidinis, ut etiam impudicos tactus partium inhonestarum simili modo valet à turpitudine luxurie separare, sicut facit Medicus, quando eas considerat, ut illas medeatur: Tamen voluntariè, & serid sine ulla necessitate, vel saltem commoditate, in prædictis, siue in voluntate, siue in appetitu sensitivo, eadem voluntate consentientes, delectari, etiam malitiam per intellectum abstractam, esse extra Matrimonij statum mortale, indubitatum mihi est. Ita Vñquez, *part. 2. d. 109. cap. 3. tractatu 3. disp. 6. sectione 4.* Basili. *Pont. lib. 10. de matrimonio. cap. 16 §. 2. num. 8.* Ratio ducitur ex illo fundamento alias allato, quodque sæpius in hac materia esse repetendum prædixi: quia nimirum propter mirabilem sympathiarum potentierum, & actuum, voluntariè in his delectari, est (ex Castro Palom. *in tractatu 2. disp. 2. punct. 10 §. 2. num. 6.* contra Sanchez lib. 9. de matrimonio. d. 47. num. 1. & lib. 1. in *secal. cap. 2. à num. 31.*) velle habere in se aliquid, quod notabiliter influat in pollutionem, distillationem, commotionem, quod nunquam licet influat, inquam, si non per veram causationem (volo enim abstrahere à speculativis disputationibus) certè per dictam potentierum, & actuum connexionem, ut ipsa experientia nimis clare testatur. Quæ ratio, quia non militat in materiis à luxuria diversis, idcò in illis potius voluntatis delectationem concedere, quod hinc nulla ratione possumus.

2. Hinc non licebit delectari de pollutione habitata in fomnis, vel tibi soluto de copula maritali inter Coniuges habitata. Ita *Sal. præt. 13. disp. 6. sct. 12. num. 219.* Bafilii Pont. *loco citato, num. 13.* Casto Pal. *loco cit. n. 10.* quia licet hæc sine peccato fiant, & à malitia fæparentur, tamen illa delectatio præfens ferò suscipiet, est ex- excitativa impuræ commotionis. Fæcor tamen posse re- gaudere de prædicta pollutione, & illam desiderare sub finem bonum de onerate nature, atque etiam gaudere, vel desiderare, ut legitimi Coniuges debitum parti reddant. Ita idem *ibidem*, & innumeri apud Diamam. *lib. 2. præt. 5. r. 1. 87.* & apud Caramuel in *Reg. Sancti. Benedicti. num. 105.* nam illud prius non est delectatio de pollutione, sed de pollutionis effectu, qui bonus est: & hoc post- rius non est de copula delectationem sumere, sed copu- lam legitimam approbare, quod certè nihil continet im- puritatis.

3. Vnum aduerto, si gaudium, vel desiderium sit tantum, ut degeneret in delectationem libidinofam, cum tuo consensu in illam: ne gaudium quidem, vel desiderium fore licitum, idque propter excitam impuram delectationem, modo iamiam dicto.

§. III. Per appositam conditionem, in aliis materiis
à luxuria.

1. **R**egula generalis sit huiusmodi, ex Vasque *parte secunda, disputatione 116. cap. 2.* Sayro, in *clauiliro 8. capite 7. numero 28. §. 29.* Salas, loco citato, *sectio-*

ne 37. numero 108. Sà, & Peccatum, numero secundo Bo-
cina, de matrimonio, questione 4. puncto 8. numero viginti
primo. Sive res sit primo prohibita iure politico, &
secundo, iure naturæ, à qua se separari, per ab-
stractionem intellectus, possit malitia, ut mox dictum
est; sive tertio res sit eodem iure naturæ prohibita
à qua se separari malitia non possit: nunquam est
ille illud considerare, & in eo delectari, si approp-
riatio. Exemplum primi est: *Cuperem, vel cum a-*
ppropiatione cupio hoc die Sabbati comedere carnes si
non esset, vel si concessus dies esset vel si liceret, ut
non esset peccatum: Hæc ex Caetano in summa, & Ca-
taionis peccata, & reductor quando res est prohibita
iure politico, ut si quis ita sentiat: *Si non fuissim ingre-*
ssus in religionem, non ingrederer, si non vovissim ieiunium, non i-
eiunarem. Exemplum secundi: *Cuperem, vel cupio ingredi-*
latronem si essim Iudæx; furarer, si non cupio ingredi-
infamem aliquam si infam habereim infamatum catu-
vel si liceret. Exemplum tertij: *Mendaciam cupio*
Idolum adorarem, odio Deum haberem, seu cupio
faceres, si non esset Dei offensâ, si liceret; &c. Ratio
num horum est, quia hæc est voluntas inefficax, quæ
nihil ponit in esse, & cum illa bene fiat effectus,
absoluta voluntas, quæ ab illa agenda nequequam
procedit. Sentus enim est: *Ego nolo efficeret, ut*
iure comedere carnes die vetito, volo manere in Religio-
nolo furari, nolo profusum Deum odio habere: quæ
omnia peccata non forent, hoc est, Dei, & Domini offensa
facile mea infirma voluntas in illa propendit. Quia
hæc tertia parte regulæ, vides latius patere ad acciden-
tem peccatum, apponere conditionem, quæ latius
per intellectum abstrahere: siquidem abstrahit non
est haberi in rebus in se intrinsicè malis ut si
numero tertio vidimus; potest, ut iam dictum est, appo-
nere conditionem.

2. Adverte duo, Primò in duabus partibus hec re-
gula consentire ferè Doctores: at in parte tertia
vehementer: Nam Sanchez, alios referens
primo, in *Decal. capite secundo*, numero vigesimo.
Barbini Pontius, *lib 10 de marrimon. cap. 16. monerit*
primo, (Equales Doctores!) contendunt esse nota-
va'quez, *part. 2. d. 116. cap. 2.* & Castro Paulus, alios
ferens, *tom. 1. tractat. 1. disposit. 2. punct. 10. §. 2. m.*
(Equalia item Doctorem lunt!) docent quod non
esse desiderare, appositâ prædictâ conditione, et a
in se inseparabilia sunt à malitia, quorum perfectio-
nos non sequimur, ratio est, quia argumentum quod
uiget in prima, & secunda parte regulæ, militat ad
tertia. *Lego* Castro Palaum, qui adversariorum ratio-
nem diluit.

3. Adverte secundū ex aliquo capite erit
quando, ut in his *vellitarius* (si vulgū appellat)
voluntates hab inefficaces peccetur mortaliter, ut
nimirum actuali aliquo affectu, quo impetretur
quis enim sic ex animo dicat: *Cupio vincitori de
inimico, si mihi liceret: Odio habere Deum, si non
peccatum*, &c. auferit quidem malitiam per
nem conditionis: sed si hi a Deo impetrent a vobis
inimici, & Dei, iam ex hoc capite peccata erunt
alia. Nam propterea, quia hic actus: *Desiderem
Desiderem inimicum, si non esset peccatum*, probetur
per ad obiectum Dei, vel inimici: ideo, ut idem
stro Pelasus ibid. num. 5. notat, semper erit peccatum
ex se, sed ex principio, id est, ex odio actuali,
procedit.

§. I V. Per appositam conditionem, in materia luxu

1. **R**egula precedenti allata paragrapho,
valet in hac materia. Ita Castro Pal.
Quare si sic quis cuperet: Fornicaret cum illa,
Dei offensa; Vxorem ducerem, nisi essem Sacerdos
Berta me coniungerem, si mea esset vxor, &c.

peccaret, quia per illam conditionem iam ac fertur ab iis actionibus malitia. Quamvis enim eam conditionem nonnullam nunquam ponendam, vel etiam fac impossibile esse, ut ponatur, tamen sufficit ad vitandum peccatum illas actiones, absolute, & efficaciter nolim, ut modo sup. §. 3. de aliis materiis dictum est.

2. Duos tamen hic scopulos cave, quàm oculos, & periculosos plenos alea. Alterum, facile hos actus in peccatum procedere ab alia actuali voluntate absoluta, ut modo sup. §. 3. ea desideria esse mortalia ex hoc peccaminosa, & tunc ea desideria esse mortalia ex hoc peccaminosa, ita afficiamus, sicuti modo diximus de aliis materiis. Hac ratione peccat mortaliter adolescens, qui ex carpi amore in puellam dicat hanc velle tangere, si mea esset uxor: non enim peccat præcisè ex hoc conditionato actu, quia iam per appositam conditionem tam omni labe purgavit: sed peccat de illo actuali turpi amore, qui hunc actum imperavit, ut in simili §. præced. dictum est.

3. Alitum, non debere quempiam in his actibus, quamvis inefficacibus, longo tempore immorari, nec in illis ferè delectari; tunc enim ex illi actus influerent mortaliter in pollutionem, vel commotionem obsequiam, & de recurret doctrina toties inculcata de symphonia potentiarum, & actuum, quod scilicet impura libido voluntatis procuraretur.

§. V. Expendantur aliqua alia similes conditiones.

1. Si quis ita animo sentiat, dicatque: *Nolo peccare, quia est Infernus*, seu *ne ad Infernum condemnemur*, non peccat, imò meretur: quia tunc efficitur à se peccatum removeret, propter motum honestum: nam Deus consilio gehennam minatur, ne scilicet homines peccent.

2. At verò si optativè sic dicat: *Si non esset Infernus, peccarem*, seu, *vellem peccare*, peccat sine controversia. Ita Bonacin. de matrimonio. questione quarta, puncto octavo, num. 29. Suarez. lib. 2. de leg. cap. 13. num. 10. quia tunc solus est, ipsum velle absolute peccare, & optare non adeo peccatum Inferni, quod clara culpa est. Dico (optativè) nam si solum enuntiativè, non peccat, sicuti: *nim hic sensus: Sum ego talis imbecillitatis, ut me cogant facile peccatum, nisi me Deus compesceret timore Inferni.*

3. Ex ea distinctione resolve illud, An sit peccatum sic dicere: *Nisi essem Religiosus fornicarer, te occiderem*, &c. Si enim solum enuntias imbecillitatem tuam, quia, sine fratre Religiosis facile lapsus fuisses; nihil peccas. At si dicas optativè, seu etiam animo deliberando illud faciendi, si Religiosus non esses: manifestè peccas, quia sensus est, reabsolute velle peccare, idemque est, ac si diceret optativè, *vellem occidere, vellem fornicari*. Hoc tamen desiderium fornicationis sine præsentis appetitus delectatione, non esset ex Sanchez. lib. 1. in Decalog. cap. 2. num. 28. in specie Sacrilegij, quia per illam conditionem (si Religiosus non essem) tollitur Circumstantia Vocis.

4. Ex eadem distinctione, si quis ita obloquatur: *Si non haberem rationem mei status, seu nisi meum statum inspicerem, seu si essem secularis, seu si mihi foret adolescentia, fornicarer, occiderem, vindicaret*, clarè peccat, si optativè se habeat; vel determinatè ea velle: quia absolute affectum haberet ab ea peccata, & solum propter conditionem sui status ab iis sese cohiberet. Sicut ergo peccaret, qui diceret: *Si nemo me nunc aspiceret, fornicarer*, ita in prædictis. At si eadem enuntiativè profiteretur, non peccaret, quia sensus esset: *Ego in firmitatem meam agnosco, enuntio me, nisi ab hoc sancto statu, repinnerem, sine dubio peccatum, sicut etiam nec peccat qui enuntiativè sic dicit: Nisi ab alio inspicerem, peccarem*, quia tunc pati modo solum ostenditur animi propensio, non verò absoluta determinatio peccandi. Ex his collige similia.

Par. I.

5. Illud superest dubium: An peccet, si quis ita sentiat, dicatque: *Si non esset timor Dei, nollem ieiunare, nollem abstinere à fornicatione*. Quando enim sensus est: *Ex infirmitate seu propensione mea nollem ieiunare, vellem fornicari*, sed quia mihi in corde sedet timor Dei, nolo absolute. Simile est hoc dictum illi alteri: *Nolo absolute peccare, quia est infernus*, quod non esse peccatum sic numero primo, dictum est, non ergo est peccatum sic sentire, vel dicere. Bonacin. de matrimonio. questione quarta, puncto decimo, numero trigésimo, absolute docet, esse mortale, si ille intendat velle desistere à peccato ob poenas, quas timet à Deo infligendas. Sed est distinguendum: si enim prædicta verba dicantur ex sensu, prædicto, non est Bonacinæ assentiendum; idque, tum propter dictam rationem, tum propter communem doctrinam, quæ docetur attritionem partem Sacramenti Penitentiae in hoc Dei timore fundari, ut fuit alibi: Et recte Castro Palus, loco citato §. tertio, numero quinto, sine, sic habet: *Nunquam est peccatum, velle relinquere peccatum, ob timorem inferni, vel ob amissionem honoris, ob quemcunque enim finem peccatum relinquatur, peccatum non est*. At si eadem verba dicantur in sensu, quo quis velit absolute peccare, unde & optet infernum non esse, nemo ambigit esse peccatum, ut in simili diximus num. 2.

CAPUT IV.

Qua ratione dignoscatur voluntas consensisse moraliter in peccatum, Remissivè.

1. DE hac satis lucidè dictum est libro primo de capite primo, §. tertio à numero vigesimo septimo, quod relege.

CAPUT VII.

Expenditur Deciso Caramuelis de delectatione Speculativa.

1. Caramuel, in Reg. Sancti. Benedicti. num. 1039. sic habet: *Ioannes Speculativè proponebat sibi varia obiecta, ut maiorem delectationem haberet in mollitie, quo modo peccavit? Reperio tria consideratione digna: Finem, entitatem medij, & ordinationem medij ad finem. Finis est delectabiliter pollutio: non mutat speciem maior, aut minor delectatio, & ideo non est opus in Confessione hanc circumstantiam aperire, entitas medij erat licita, quia est a. ius Speculativus, qui nullo modo interdicitur, ordinatio medij ad finem non est mala, sed malitia finis, quia sicut materia existit existens, a forma in semina probabili, ita etiam in eadem medium, si alias indifferens, insciunt non propria, sed malitia finis Ideo in Confessione dicat, committit mollitiem, & sufficit. Haecenus ille.*

2. Sed non est audiendus; debet enim is fateri, se Contemplatum esse iuvenem, vel feminam; vel bestiam; &c. Ratio est, quia relictis his tribus à Caramuele desideratis, cum ipsemet loquatur hic de actu practico, qua nimirum ratione Ioannes peccaverit, & confiteri sacramentaliter debeat, videndum est, quid fuerit in ipsa praxi. In ipsa autem praxi Ioannes peccavit peculiari illo peccato cogitato; Id, quod probatur, quia ut vidimus supra, cap. 1. num. 8. ea Speculativa contemplatio ferè & sine ullo fine, seu licita commoditate suscepta, & propter meram ipsam Speculativam delectationem assumpta, per sympathiam evocat commotiones spirituum, imò & consensum voluntatis in illud idem obiectum, quod Speculativè præterit contemplari: Si ergo Ioannes

Nn 3 consensit